

Humanitäre Hilfe

Die Verpflichtung zu helfen

Bilder von Konflikten und Katastrophen füllen jede Woche von neuem die Nachrichtensendungen im Fernsehen und die Titelseiten der Zeitungen. Ziel der Europäischen Union ist es, denjenigen Menschen Hilfe zu leisten, die sie am dringendsten brauchen, unabhängig von ihrer Rasse, Religion oder politischen Überzeugung und unabhängig davon, ob die Krise auf einen von Menschen verursachten Konflikt oder eine Naturkatastrophe zurückzuführen ist.

- [Überblick](#)
- [Rechts-vorschriften](#)
- [Mehr Informationen](#)

Die EU ist an allen Unruheherden präsent, so auch im Irak, in Afghanistan, den palästinensischen Gebieten und vielen Teilen Afrikas. Die weltweiten EU-Hilfsmaßnahmen erfolgen zum Teil in Regionen weit ab von den Kameras der Weltmedien in so genannten vergessenen Krisenzonen und Gebieten, in denen nach Beendigung eines Konflikts nach wie vor Instabilität herrscht. Dazu gehören Tschetschenien, Kaschmir, Nepal, Burma (Myanmar), die Westsahara und Kolumbien.

ECHO

Die Hilfsmaßnahmen der Europäischen Union werden über die für humanitäre Hilfe zuständige Generaldirektion (ECHO) abgewickelt. Die Aktivitäten von ECHO zeugen von der zunehmenden Verbreitung ernster Krisen in der ganzen Welt, aber auch von der Bereitschaft der EU, bei der Unterstützung der Opfer mit notwendiger Ausrüstung und fachlicher Hilfe eine Führungsrolle zu übernehmen. Der durchschnittliche Jahreshaushalt von ECHO belief sich in den letzten Jahren auf ca. 700 Millionen Euro.

Erste Pflicht von ECHO ist, Leben zu retten und zu erhalten, Leid zu lindern und die Integrität und Würde der Betroffenen zu schützen.

Soforthilfe kann die Bereitstellung von Zelten, Decken oder anderen lebensnotwendigen Gütern wie Nahrungsmitteln, Arzneimitteln, medizinischer Ausrüstung, Wasseraufbereitungssystemen und Kraftstoff umfassen. ECHO finanziert auch medizinisches Personal, Minenräumexperten sowie Maßnahmen in den Bereichen Verkehr und Logistik. Seit 1992 war ECHO in mehr als 100 Ländern tätig.

Unser Netzwerk

Die EU und ECHO können nicht selbst die erforderlichen Ressourcen mobilisieren, um Soforthilfegüter bereitzustellen, Rettungsteams einzusetzen, Feldlazarette aufzubauen und provisorische Kommunikationssysteme einzurichten. Deshalb finanziert und koordiniert ECHO diese Maßnahmen vor allem, wobei es sich auf kompetente Partner wie Nichtregierungsorganisationen (NRO), UN-Organisationen und das Internationale Rote Kreuz stützt, um Nahrungsmittel und Ausrüstung bereitzustellen und Soforthilfeprogramme abzuwickeln.

Vertriebene Frauen in Darfur erhalten Hilfe.

Jeder Partner hat dabei eine besondere Rolle. NRO spielen häufig eine Schlüsselrolle in Bürgerkriegsgebieten, zu denen den UN-Organisationen oder dem Roten Kreuz der Zugang verweigert wurde und in denen sie als einzige Organisationen präsent sind. In komplexen Krisen, die große Gebiete betreffen und umfangreiche Bevölkerungsbewegungen mit sich bringen, sind nur große UN-Organisationen wie das Welternährungsprogramm oder das UN-Hochkommissariat für Flüchtlinge (UNHCR) in der Lage, allen Opfern die notwendige Hilfe zukommen zu lassen. Das Internationale Komitee des Roten Kreuzes mit seinen weltweiten Vertretungen ist häufig die Organisation, die am schnellsten Hilfe in Gebieten bereitstellen kann, die von unerwarteten Naturkatastrophen heimgesucht wurden.

Eine helfende Hand

Für die humanitäre Hilfe der EU stehen drei wichtige Instrumente zur Verfügung: Soforthilfe, Nahrungsmittelhilfe und Hilfe für Flüchtlinge aus Konfliktgebieten sowie für Vertriebene, die innerhalb eines Kriegslandes oder einer Kriegsregion auf der Flucht sind.

- Soforthilfe wird in Form von Barzahlungen für den Erwerb und die Bereitstellung lebensnotwendiger Güter wie Arzneimittel, Nahrungsmittel und Schutzvorrichtungen oder zur Finanzierung des Wiederaufbaus nach einer Katastrophe geleistet. Soforthilfe muss schnell und flexibel erfolgen.
- Nahrungsmittelhilfe wird auf zwei Arten bereitgestellt: Zunächst einmal liefert die Union die üblichen Mengen an Nahrungsmitteln an Regionen, die unter Hunger oder Dürre leiden, um eine sichere Nahrungsmittelversorgung zu ermöglichen, bis die normale Erzeugung wieder aufgenommen werden kann. Zum andern stellt sie Sofornahrungsmittelhilfe bereit in Fällen, in denen plötzliche Nahrungsmittelknappheit infolge von Menschen verursachter Katastrophen oder unvorhergesehener Naturkatastrophen auftritt.
- Die EU und ihre Mitgliedstaaten leisten Flüchtlingen Hilfe, die aus ihrem Land vertrieben wurden, sowie Vertriebenen, die innerhalb ihres Landes oder ihrer Region auf der Flucht sind. Die Maßnahmen der EU helfen ihnen über die Notlage hinweg, bis sie nach Hause zurückkehren oder sich in einem anderen Land niederlassen können.

Auslaufstrategie und Grauzone

Katastrophenhilfe und Soforthilfe sind von ihrer Definition her kurzfristig. Die von der EU finanzierten Maßnahmen dauern in der Regel nicht länger als sechs Monate. Allerdings will die Union sicherstellen, dass, wenn die humanitäre Hilfe eingestellt wird, Menschen, denen sie Hilfe geleistet hat, die Situation wieder selbst bewältigen können oder dass eine andere Form längerfristiger Entwicklungshilfe verfügbar ist. Ansonsten besteht die Gefahr, dass für die Zeit nach dem Auslaufen der humanitären Hilfe keine weiteren Vorkehrungen getroffen sind.

Um diese Gefahr zu verringern, fordert die EU ihre Partner vor Ort auf, bei der Konzipierung eines Projekts auch eine Auslaufstrategie festzulegen: Danach sollten sie entweder bei Abschluss des Projekts die Kontrolle an eine örtliche Behörde zurückgeben oder, wenn dies nicht möglich ist, dafür sorgen, dass andere Hilfsstrukturen an ihre Stelle treten.

Die EU leistet vor allem im Nahen Osten, in Asien und besonders in Afrika Soforthilfe. Nach Beendigung der Konflikte in Liberia, Burundi, der Demokratischen Republik Kongo, Sierra Leone, Darfur im Westen Sudans und den benachbarten Gebieten des Tschad werden dort nun die notwendigen Hilfsmaßnahmen durchgeführt.

Humanitární pomoc

Povinnost pomáhat

Zprávy o konfliktech a katastrofách plní každý týden televizní obrazovky a přední strany novin. V takových případech má Evropská unie jen jeden cíl: poskytnout co nejrychlejší pomoc všem potřebným, bez ohledu na rasu, náboženství, politické přesvědčení či na to, zda je krize způsobena konfliktem nebo přírodní katastrofou.

- [Přehled](#)
- [Právní předpisy](#)
- [Další informace](#)

Evropská unie je přítomná ve všech oblastech nepokojů, zejména v Iráku, Afghánistánu, na palestinských územích a na několika místech v Africe. Pomáhá na celém světě, i daleko od kamer světových médií v takzvaných zapomenutých krizových oblastech, kde vládne nestabilita po ukončení konfliktu. Takovými oblastmi jsou například Čechensko, Kašmír, Nepál, Barma (Myanmar), západní Sahara a Kolumbie.

ECHO

Organizací humanitárních operací EU je pověřeno generální ředitelství Evropské komise pro humanitární pomoc, známé pod zkratkou ECHO. Činnosti útvaru ECHO odrážejí nárůst vážných krizí ve světě a vůli EU hrát vedoucí úlohu při poskytování nezbytného vybavení a odborné pomoci jejich obětem. Jeho průměrný roční rozpočet za poslední roky činil okolo 700 milionů eur a jeho nejdůležitějším úkolem je zachraňovat životy, snižovat strádání a chránit integritu a důstojnost dotčených osob.

Okamžitá pomoc obvykle zahrnuje poskytnutí stanů, příkrývek a dalších základních potřeb, jako jsou potraviny, léky, lékařská zařízení, zařízení na čištění vody a paliva. Útvar ECHO také financuje týmy lékařů, experty na odstraňování min, dopravu a logistickou podporu. Od roku 1992 působil už ve více než 100 zemích.

Mezinárodní úsilí

EU a ECHO samy nemohou mobilizovat nezbytné zdroje k poskytování okamžité humanitární pomoci, k nasazování záchranných týmů, budování polních nemocnic a zřizování nouzových komunikačních systémů. Útvar ECHO proto tyto operace financuje a koordinuje, avšak při dodávkách potravin a přístrojů a při provádění programů okamžité pomoci se spoléhá na své partnery – nevládní organizace, odborné agentury OSN a Mezinárodní červený kříž.

Pomoc pro ženy v Dárfúru, které se ocitly bez domova.

Každý z partnerů plní specifickou úlohu. Nevládní organizace často hrají klíčovou roli v regionech postižených občanskou válkou, kam byl agenturám OSN nebo Červenému kříži odepřen přístup. Ve složitých krizích zasahujících velké oblasti, při nichž dochází k rozsáhlým přesunům obyvatelstva, mohou pouze velké agentury OSN jako Světový potravinový program či Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky poskytnout velký objem pomoci všem obětem. Mezinárodní výbor červeného kříže, který disponuje sítí poboček po celém světě, je obvykle nejrychleji schopen poskytnout pomoc oblastem zasaženým náhlými přírodními pohromami.

Pomocná ruka

Humanitární pomoc EU sestává ze tří hlavních součástí: okamžité pomoci, potravinové pomoci a pomoci uprchlíkům z oblastí zasažených konfliktem a osobám vysídleným v zemích či regionech postižených válkou.

- Okamžitá pomoc se poskytuje ve formě hotovosti na nákup základních potřeb, jako jsou léky, potraviny a přístřeší, nebo na financování rekonstrukčních prací po přírodní pohromě. Tato pomoc musí být rychlá a pružná.
- Potravinová pomoc má dvě formy. Zaprvé EU přispívá k zabezpečování pravidelných dodávek potravin regionům postiženým hladomorem nebo suchem do doby, než bude obnovena běžná produkce. Zadruhé poskytuje okamžitou potravinovou pomoc v situacích, kdy v důsledku neočekávaných přírodních pohrom či katastrof způsobených člověkem nastane náhlý nedostatek potravin.
- Evropská unie a její členské státy poskytují pomoc uprchlíkům vyhnaným ze svých zemí a osobám vysídleným ve svých zemích či regionech. Pomoc EU jim pomáhá

překonat kritické období, než se budou moci vrátit do svých domovů nebo se usadit v nové zemi.

Strategie ukončování pomoci a šedá zóna

Humanitární pomoc při mimořádných událostech je ze své podstaty krátkodobá. Operace financované EU obvykle netrvají déle než šest měsíců. Unie však chce zajistit, aby v okamžiku ukončení humanitární pomoci měly osoby, kterým byla pomoc poskytována, svou situaci samy pod kontrolou nebo aby místo ní byla poskytována jiná, dlouhodobější forma pomoci (rozvojová pomoc). Existuje však riziko, že po skončení humanitární pomoci nebude situace pod kontrolou.

S cílem minimalizovat toto riziko požaduje EU od svých partnerů, aby při přípravě projektů stanovili ukončovací strategii, podle které při ukončení projektu buď předají kontrolu místním úřadům, nebo není-li to možné, zajistí jako náhradu za svou činnost jinou pomoc.

V současné době se unie při poskytování okamžité pomoci soustřeďuje na Blízký východ, Asii a zejména Afriku. Pomoc na obnovu po skončení konfliktu je v současné době poskytována v Libérii, Burundi, Konžské demokratické republice, Sierře Leone, Darfuru v západním Súdánu a v přilehlých oblastech Čadu.